ÚTITÁRS

MAGYAR EVANGÉLIUMI LAP · LIX. ÉVFOLYAM · 2015/5. SZÁM · NOVEMBER 15.

Félelem és remény

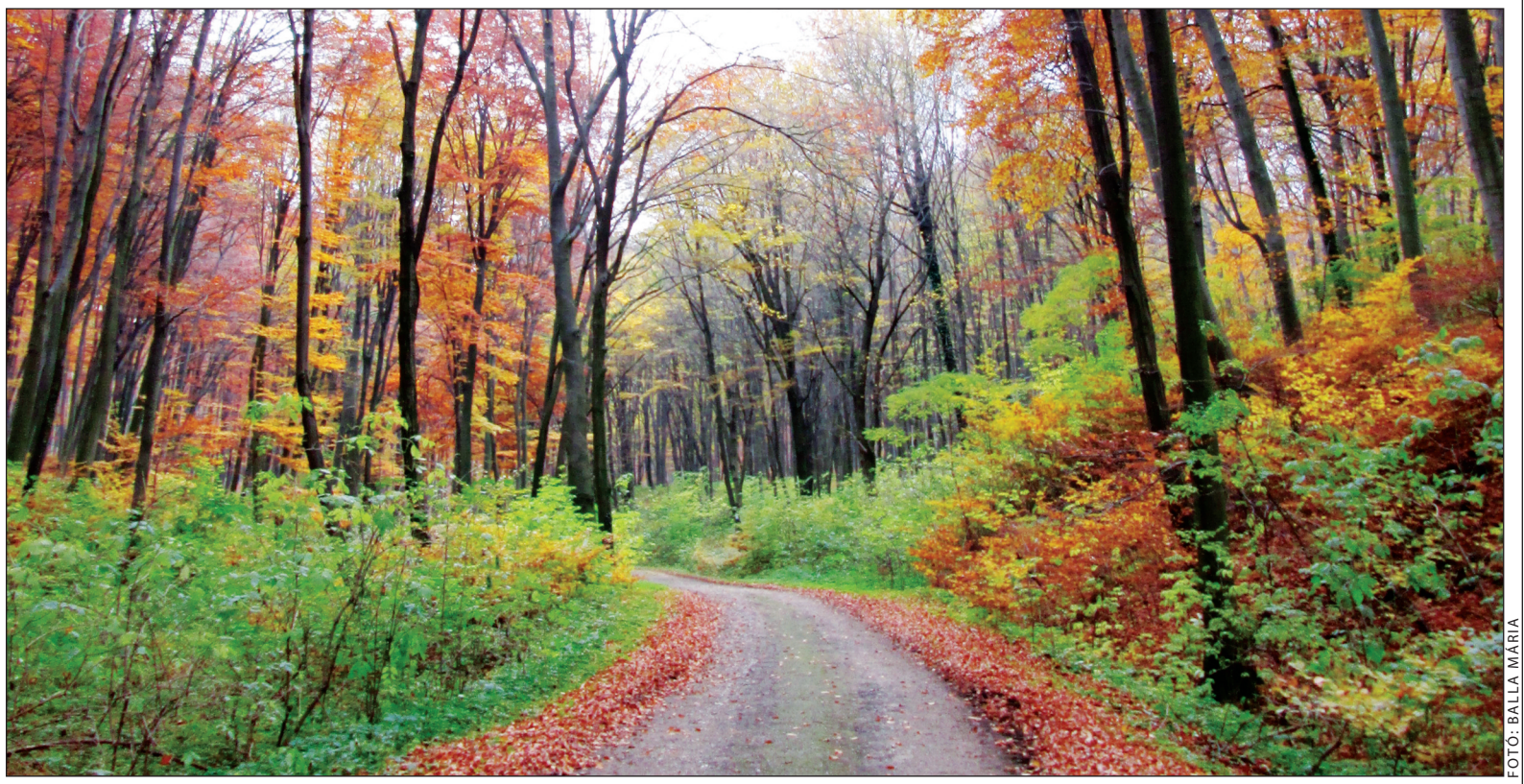

FOTÓ: BALLA MÁRIA

Október–november fordulóján, ahogy rövidülnek a napok, fogy a fény, semmicske életem feltartóztathatatlanul gyalogol bele a sötétségbe, el-elfog a csüggedés, a félelem. Ostromol a *kedvetlenség.* Néhány éve ilyen idő tájt előbukkan szinte a semmiből, és mindannyiszor becsap. Napokig eltart, mire felismerem.

Most is kezdi a duruzsolást kásás hangon: „Ne kelj ma föl – mondja. – Úgyis nehéz az életed. Minek erőlteted? Add fel, nincs túl sok értelme a küzdelemnek.” És már mutatja is életem hiábavalóságait. Kezdi a lényegtelenekkel, majd szépen lassan a legfontosabb kapcsolataim is megjelennek a hiábavalóságok sorában. A földi életem szépségei elhalványulnak, eltűnnek a színek, minden szürkébe hajlik.

Küzdök. Próbálok még több időt tölteni olyan dolgokkal, amelyek eddig örömöt adtak. De tényleg hiába. Napi erőfeszítéseimet az esti visszatekintésben erőtlen próbálkozásoknak látom, amelyekkel éppen csak elütöttem valahogy az időt, hogy az életem mégse tűnjön teljesen fölöslegesnek. Mégis igaza lenne a kedvetlenségnek? Valóban értelmetlen küzdeni? Hetek telnek el így. Nem ismerek magamra. Kezdek félni, hogy a környezetemnek is terhére vagyok.

Egy nap aztán veszem a bátorságot, és szóba állok életem kedvetlenségével, a szürkeség, a színtelenség követével. Ha már kibillentette a napjaimat a megszokott kiegyensúlyozottságból, akkor adjon számot: mit is akar tőlem valójában.

S ekkor a szürke ruhás kedvetlenség a maga visszafogott módján megnyit egy kaput, amelyen besétálhatok. Félek kicsit, hiszen az előző hetek vergődése után egyáltalán nem vágyom semmi újra. Jobb lenne csendben tovább szenvedni, így legalább az önsajnálatomat tovább táplálhatnám. Talán még szép mártír is lehetne belőlem. A kedvetlenség azonban meglepően biztató arcot mutat. Valami megmagyarázhatatlan erő váratlanul kimozdít, és esélyt teremt bennem a változásnak. Átlépek a kapun.

Belső világomban ködbe burkolózott táj fogad. Körülnézek. A puha pára egészen különleges és finom kontúrokat ad a vidéknek. Mintha kulisszák között járnék. Minden szürke, mégsem egyszínű. Egyszerre sejlenek fel fák és dombok, utak és mezők, és mégsem tárulnak fel a maguk színes valóságában. Hívnak, várnak, rejtőzködnek és mutatkoznak. Megérzem magamban a hívogató kíváncsiságot, mely felfedezni indít.

A ködbe öltözött tájban minden kicsit homályos. Még nem látok tisztán. A bensőmre hagyatkozom. Figyelem, hogy mi hív, és arra fordulok. Egy terebélyes, nagy nyárfához hasonlító fa magához vonzza a tekintetemet. Hosszan nézzük egymást. Lelki szemeimmel végigtapogatom a törzsét, a belőle kinövő, felfelé magasodó, vastag ágakat, amelyek legfölül elvékonyodnak, szinte légiessé válnak.

A ködbe vesző magas ágak egyszer csak mintha megmozdulnának. Mintha hangtalan szél libbentené őket. De nem csak a szél. Valaki jár a fák hegyén. Előtűnik, és eltűnik. Nem ember ő, de teljesen emberi. Ágról ágra lép, rendezi a fényt és az árnyakat. Mögötte melegség árad, s a kétkedő szív megörül. Csak nehogy szem elől tévesszem! Szeretném, ha rám nézne, s azt mondaná: „Örülök neked, csillagom!”

Nézem. Van rendszer abban, ahogyan oltogatja és gyújtogatja az életek csillagait? Keresem az emberi logikámmal. De az értelmemnek adott válasz helyett érzések jönnek. Félelem és remény.

Félelem, mert a belső világom ködében nem látok tisztán. Félelem az értelmetlenségtől, a hiábavalóságtól. Az életem hatvan-nyolcvan esztendejében vajon létrehozok-e valami maradandót? Vajon tudok-e úgy szeretni, hogy az öröm legyen a családomnak, a barátaimnak? Vajon jó lélekkel szolgálok-e? Vajon az elszakadtságom, az elszigeteltségem valóban nem nagyobb-e a hirdetett és befogadott kegyelemnél?

Jó lenne nem félni. De csak az nem fél, kit a remény már végképp magára hagyott. Én félek még. Reménykedem.

Most a félelem és a remény együtt jönnek. Átkarolnak, felemelnek. Zsoltárversek melengetik lelkemet: *„Ha félek is, benned bízom!”* (Zsolt 56,4) Nem kell kimondanom, mert a fák hegyén lépegető hang nélkül is hallja. Megtartó irgalma körbevesz, átjár. Előbbi földi félelmeim súlytalanokká lesznek. Földi tépelődések maradnak csupán. Ha valamitől félnem lehetne, akkor az a felfoghatatlan szentség, az az emberi eszközökkel nem zabolázható erő, amellyel csillagokat gyújt vagy nyom össze sötétlő maggá.

Ez a fák hegyén könnyeden lépegető úr kinek remény, kinek félelem. Félnem kellene? A gondviselőtől? Az irgalomtól? A végtelen rendtől? Talán igen. Talán úgy, ahogy néha apámtól féltem, mert gyerekkoromban azt hittem, ő is olyan kajla, mint én.

Félelem ez? Talán inkább megrettenés attól, hogy a Szent megüresíti magát, hogy emberré lesz, megtört testét kezünkbe adja. Elámulok, megrettenek az érthetetlen szeretettől.

Reménykedem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. Reménykedem abban, hogy életem itt vagy az örökkévalóságban tőle kap értelmet. Reménykedem, hogy megőriz, amikor zuhanok. Reménykedem, hogy amit az ő Lelkével teszek, az maradandó. Reménykedem, hogy egy napon eljön értem, és átvisz a félelem nélküli világba, ahol üdvösséggé lesz a remény, és égi látássá a hit.

SEBESTYÉN KATALIN

Az írás megjelent 2015. november 1-jén a reformatus.hu honlapon.

KÁNYÁDI SÁNDOR

Valaki jár a fák hegyén

valaki jár a fák hegyén
ki gyújtja s oltja csillagod
csak az nem fél kit a remény
már végképp magára hagyott

én félek még reménykedem
ez a megtartó irgalom
a gondviselő félelem
kísért eddigi utamon

valaki jár a fák hegyén
vajon amikor zuhanok
meggyújt-e akkor még az én
tüzemnél egy új csillagot

vagy engem is egyetlenegy
sötétlő maggá összenyom
s nem villantja föl lelkemet
egy megszülető csillagon

valaki jár a fák hegyén
mondják úr minden porszemen
mondják hogy maga a remény
mondják maga a félelem

In memoriam Gustav Skalic

A múlt század harmincas éveiben Alsólendván, a határ menti kétnyelvű településen (ma Lendava, Szlovénia) mindenki beszélt többé-kevésbé magyarul.

A papi családba született *Gusztáv* (Alsólendva, 1932. január 18. – Moravske Toplice [Alsómarác], 2015. június 14.) magyarul tanult meg imádkozni, a szlovén nyelvvel csak az iskolában ismerkedett meg. A helyi elemi elvégzése után a muraszombati gimnáziumban érettségizett, teológiai tanulmányait a ljubljanai római katolikus egyetemen kezdte, majd Bécsben folytatta, és Erlangenben fejezte be. Muraszombaton negyedmagával szentelte lelkésszé *Háry Lipót* püspök. 1958-tól 1973-ig Domonkosfán volt lelkész, majd Alsómarácon választották meg. Nyugdíjasként pedig hosszú évekig Lendvára járt át, ahol kétnyelvű istentiszteleteken hirdette az evangéliumot.

Valamikor a múlt század hetvenes éveiben találkoztunk először. *Novák Lajos* esperessel és *Kühár József* felügyelővel hármasban vettek részt egy gyenesdiási lelkészkonferencián. Egyházuk szolgálata iránt érdeklődő közeledésemet testvéri szívvel fogadták. Évekkel később találkoztunk ismét, amikor teológusok autóbuszos kirándulásának, majd passiós szolgálatnak a megszervezésében segített.

Lelkésszé szentelésének jubileumán a betegágya mellett köszönthettük. Mindig mosolygó testvér, nyílt szívű barát volt. Tud-

tam róla, hogy egyformán fontosak számára a szlovén és a magyar gyökerei és a két nyelven történt neveltetése. Távol állt tőle a nacionalizmus minden formája. Mindkét kultúrában egyformán otthonosan mozgott, mindkét nyelven – sőt még németül is – hirdette Krisztust. Pál apostolra hivatkozva vallotta: „A magyaroknak magyar, a szlovénoknak szlovén vagyok!” Ugyanakkor mindig kész volt magyarokkal szemben pártját fogni megvádolt szlovénoknak, szlovénokkal szemben pedig védeni magyarokat.

Többször került a kezembe a szlovéniai egyház naptára, az *Evangelicanski koledar,* s örömmel fedeztem fel benne írásait: egy-egy magyar nyelven írt áhítatot vagy egyháztörténelmi megemlékezést. Fontosnak tartotta, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház története az ottani egyháznak, az Evangelicanska Cerkev v Republiki Slovenijinek is szerves része legyen. Hiszem, hogy Krisztus Urunk hívta el erre a békéltető, embereket, népeket és egyházakat összekötő szolgálatra. Áldott legyen érte Urunk!

Rá emlékezve is hiszem a temetési igehirdetés alapigéjében szereplő ígéretet, azt, hogy Jézus Krisztus *„kegyelméből megigazulva reménységünk szerint részesei legyünk* (leszünk) *az örök életnek”* (Tit 3,7).

ID. ZÁSZKALICZKY PÁL

ÉRTJÜK VAGY FÉLREÉRTJÜK?

5. A Szentírás kulcsa

Sokszor halljuk a kérdést, hogy miért hivatkozunk vitáink során a Bibliára mint legfőbb tekintélyre. Hiszen azt is csak emberek írták, és a modern kutatások óta nehéz megtámadhatatlannak és tévedhetetlennek elismerni. A kérdés ilyen felvetése újnak tűnhet, de valójában végigkísérte nemcsak a kereszténység, hanem a zsidóság, sőt az iszlám történetét is. Mindhárom úgynevezett „könyvvallás", azaz könyvre alapozza tanítását, amely kizárólagos tekintélyt követel.

Az *Ószövetségben* úgy igyekeztek tekintélyt kölcsönözni az „Írások" szavainak, hogy mindig is különbséget tettek Jahve szavai és az emberi szavak között. Zakariás például kifejezetten hangsúlyozza, hogy *„igéket a Seregek Ura küldött lelke által a régebbi próféták útján"* (7,12). Jeremiás pedig óvta a népet, nehogy a hamis prófétákra hallgasson, akik *„bolonddá tesznek benneteket"* azáltal, hogy *„saját szívük látomását hirdetik"*, nem azt, amit az Úr adott (23,16). Márpedig a kettő között ég és föld a különbség: az Úr beszéde nem üres beszéd, hanem abban az ő akaratának a megvalósulása is benne van (Ézs 55,11). Az ő igéje teremtő ige.

Hogy az Úr igéit meg kell különböztetni az emberi szavaktól, annak már azzal is súlyt adtak, hogy a törvény tábláit Isten maga készítette (2Móz 32,16), azokra saját ujjával írta a törvényt (2Móz 31,18), és így adta át őket Mózesnek. A kumráni közösség saját tanúsága szerint Istentől kapta az Írás magyarázatát a Szentlélek által. Kialakult tehát az a vélemény, hogy tekintélyük a szent iratoknak azért van, mert az üzenetük Istentől származik, amelyet Szentlelke által közölt a prófétákkal, felhatalmazva őket a továbbadására.

Az *Újszövetség* is átvette, illetve továbbadta ezt a szemléletet, amit két igehely tanúsít: *„A teljes Írás Istentől ihletett…"* (2Tim 3,16) – és: *„sohasem ember akaratából származott a prófécia, hanem a Szentlélektől indíttatva szólaltak meg az Istentől küldött emberek"* (2Pt 1,21). *Prófécia* volt az általános megjelölésük a bibliai iratoknak.

Erre a két igére épült föl igen korán a kereszténység tanítása az inspirációról, a bibliai üzenet közvetlen Isten általi ihletettségéről. Ám ez a tanítás igen sok vitára és

félreértésre adott alkalmat. Isten ihlette az írókat írásra – vagy a leírtak tartalmára csupán? Az egyes szövegeket szó szerint ihlette, vagy pedig az írók Isten tollnokai voltak? A két idézetből így lett dogma, az *inspiráció, az ihletettség tana.* Kérdés azonban, hogy mindez nem félreértésen alapul-e. Érdemes megnézni a két idézetet a maga összefüggésében.

2Tim 3,15–16-nál rögtön észrevesszük, hogy mind a két versnek azonos a célmeghatározása. A 15. vers szerint Timóteust „a szent írások bölccsé tehetik az üdvösségre". A 16. vers pedig úgy véli, hogy az Írás „tanításra, feddésre, megjobbításra, az igazságban való nevelésre" való. Már első olvasatra látjuk, hogy itt nem az ihletettségen van a hangsúly, hanem a célon. Úgy is mondhatnánk, hogy *mi a haszna* az Írásnak. Éppen úgy, mint 1Tim 4,8-ban, a kegyesség hasznáról van szó, s mind a két helyen ugyanaz a szó szolgál ennek kifejezésére: valami, aminek haszna van.

Ezt aztán 2Tim 1,17 így summázza: *„…hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített."* A minden valószínűség szerint fiatal tanítványnak, Timóteusnak ezzel kíván bizonyos követendő ideált felállítani a szerző, és nem valami dogmával, tannal akarja megterhelni.

Korinthusi levelében is ebben az értelemben írja Pál: *„Ezeket hirdetjük is, de nem emberi bölcsességből tanult szavakkal, hanem a Lélektől jött tanítással…"* (1Kor 2,13) A thesszalonikai gyülekezetnek pedig javára írja, hogy az általa hirdetettet *„nem emberi beszédként (fogadták be), hanem Isten beszédeként, amint hogy valóban az"* (1Thessz 2,13). Ennek megfelelően vigyáz is a kettő pontos megkülönböztetésére, mint például a házasság kérdésében: egyrészt: *„nem én parancsolom, hanem az Úr…"* (1Kor 7,10) – másrészt: *„A többieknek pedig én mondom, nem az Úr…"* (1Kor 7,12).

Mindezekből látható, hogy az ószövetségi hagyományt követve az apostoli korban is szigorúan ragaszkodnak ahhoz, hogy az Isten beszéde az, amely „nem tér vissza hozzá üresen" (Ézs 55,11), hanem teremtő Ige, és ezt el kell választani az emberi bölcsességtől.

Más a helyzet 2Pt 1,21 esetében. A levél szerzője azon sajnálkozik, hogy Pál leveleiben van *„néhány nehezen érthető dolog, amelyeket a tanulatlanok és az állhatatlanok kiforgatnak… a maguk vesztére"* (2Pt 3,16). Más forrásokból is tudunk Pált utánzó epigonokról, akik szívesen rejtőztek el az apostol neve mögé, hogy mondanivalójuknak így szerezzenek tekintélyt. Szerzőnk határozott tanácsa, hogy olvasói figyeljenek a „prófétai beszédre" mint sötét helyen világító fényforrásra.

Itt tehát elsősorban nem a prófétai beszéd célkitűzéséről, hanem az értelmezéséről van szó. Tudniok kell, hogy az Írás egyetlen próféciája sem fejthető meg önkényes, emberi magyarázattal. Mert ahogy nem emberi szó a prófécia, ugyanúgy nem lehet „emberi" a magyarázata sem. A szent Írás megköveteli a magyarázóktól az isteni segítséget: *„a Szentlélektől indíttatva szólaltak meg az Istentől küldött emberek"* (2Pét 1,21).

Itt is visszatérnek tehát az ószövetségi érvelések elemei: a pófétai ige, annak magyarázatára való űzése a Léleknek, az Isten által felhatalmazott emberek. Maga Jézus is ebben az értelemben utalt Dávidra, aki nem a maga bölcsességéből szólt, hanem a Szentlélek által (Mk 12,36).

Itt is érdemes az összefüggésre figyelni. 2Pt szerzője figyelmezteti olvasóit arra, hogy ő maga és társai nem „kitalált mesékkel" szóltak nekik Jézus Krisztus hatalmáról és eljöveteléről, hanem mint *szemtanúk.* Ez pedig új szempont a bibliai iratok megértéséhez, amely a korai egyházban nagy jelentőségű volt. A szerző elsősorban nem azzal érvel, hogy Isten valamiképpen inspirálta őket, azért hiteles a mondanivalójuk, hanem az apostolság legfontosabb kritériumával érvel: *„szemtanúi voltunk isteni fenségének"* (2Pt 1,16). A szemtanúság nemcsak elengedhetetlen tartozéka volt az apostolságnak, de az apostolnak mint magyarázónak kiemelte a méltóságát.

2Pt érvelése érdekes. Elmondja, hogy nem kisebb alkalommal voltak tanúk, mint amikor maga Isten jelentette ki „szeretett Fiának" azt a Jézust, *„akiben én gyönyörködöm"*. Ez pedig több mint bejelentése a tanúságnak. Jelen voltak, amikor a Fiú ezt a páratlan kijelentést kapta Istentől. Mivel pedig jelen voltak, ez a feltétele annak, hogy az ő bizonyságtételük „egészen biztos", amelyre jó lesz figyelniök.

Ezért lesz hangsúlyos 2Pt 3,15 érvelése. Előbb beszél a Jézus Krisztusba vetett hitről, amely bölccsé teheti Timóteust, és csak aztán hozza elő az Írás Istentől való ihletettségét. Úgy is mondhatnánk, hogy a levél szerzője nem azzal bizonyít, hogy az Írás inspirált-e vagy sem – hanem a szemtanúságával. Az Isten Fiának bizonyított Jézus Krisztus így lesz kulcs az „Írás" megértéséhez.

A hitnek erre a szemtanúság által bizonyított írásmagyarázatra kell épülnie. A reális alapja tehát az apostoli igehirdetés elfogadásának nem az ilyen vagy olyan ihletettség, hanem maguknak az apostoloknak a közvetlen látása-hallása. Ennek kell hitelt adnia annak, aki a bizonyságtételüket hallja, illetve olvassa.

Egyedül ez lehet az inspiráció sokat vitatott kérdésének a megoldása. Ahogy azt 1Jn meg is fogalmazta: *„Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk (…), azt hirdetjük nektek is, hogy nektek is közösségetek legyen velünk: a mi közösségünk pedig közösség az Atyával és az ő Fiával, a Jézus Krisztussal."* (1Jn 1,1.3)

GÉMES ISTVÁN

AZ ÉLET KENYERE

A tálentumok – van ok az örömre

„Mert úgy van ez, mint amikor egy idegenbe készülő ember hívatta szolgáit, és átadta nekik vagyonát. Az egyiknek adott öt talentumot, a másiknak kettőt, a harmadiknak pedig egyet, kinek-kinek képessége szerint, és elment idegenbe. Az, aki az öt talentumot kapta, azonnal elindult, vállalkozásba fogott velük, és nyert másik ötöt. Ugyanígy az is, aki a kettőt kapta, nyert másik kettőt. Aki pedig az egyet kapta, elment, gödröt ásott a földbe, és elrejtette ura pénzét.

Hosszú idő múlva aztán megjött ezeknek a szolgáknak az ura, és számadást tartott velük. Eljött az, aki az öt talentumot kapta, odavitte a másik öt talentumot, és így szólt: Uram, öt talentumot adtál át nekem: nézd, másik öt talentumot nyertem. Ura így szólt hozzá: Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!

Odament az is, aki a két talentumot kapta, és ezt mondta: Uram, két talentumot adtál át nekem: nézd, másik két talentumot nyertem. Ura így szólt hozzá: Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!

Odament hozzá az is, aki az egy talentumot kapta, és ezt mondta: Uram, tudtam, hogy kérlelhetetlen ember vagy, aki ott is aratsz, ahol nem vetettél, és onnan is gyűjtesz, ahová nem szórtál. Félelemben elmentem tehát, és elástam a talentumodat a földbe: nézd, itt van, ami a tied.

Ura így válaszolt neki: Te, gonosz és rest szolga, tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vetettem, és onnan is gyűjtök, ahova nem szórtam? Ezért el kellett volna vinned a pénzemet a pénzváltókhoz, és amikor megjöttem, kamattal kaptam volna vissza azt, ami az enyém. Vegyétek el tőle a talentumot, és adjátok annak, akinek tíz talentuma van! Mert mindenkinek, akinek van, adatik, és bővelkedni fog; attól pedig, akinek nincs, még az is elvétetik, amije van. A haszontalan szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségre: ott lesz majd sírás és fogcsikorgatás."
(Mt 25,14–30)

Néhány évvel ezelőtt, amikor az örök élet vasárnapján erről a jézusi példázatról prédikáltam, elsősorban a félelmeimről szóltam. Arról, hogy nem jutunk-e a harmadik szolgának a sorsára, aki

félelmében és tétlenségében elásta a talentumát. Olyan érdekes, hogy miként változunk: ma sokkal inkább azt érzem, hogy az örömömről kell beszélni. Lehet, hogy furcsa, s főleg talán azok a testvérek csóválhatják a fejüket, akik ma az elmúlt egyházi évben elhunyt szeretteikre emlékeznek, de Jézusnak a talentumokról szóló példázata bennem már nem félelmet, hanem inkább örömteli reményt ébreszt.

Nézzük először a példázat képanyagát, majd szeretnék szólni egy érdekes összefüggésről, hogy végül eljussunk oda, hogy miért lehet mindannyiunkban remény e példázat hallatán.

E példázat – s tudjuk jól, hogy Jézus paraboláli nem a könnyebb megértést szolgáló illusztrációt jelentettek, hanem elgondolkodtató, talányos történeteket – először az Isten ajándékozó szeretetéről szól. Az idegenbe készülő ember maga az Isten, aki nem hagyja sohasem üres kézzel az övéit, hanem bőkezűen osztogat mindenkinek. A példázat alapján azt mondanánk, hogy bőségesen, de nem igazságosan, mert milyen dolog az, hogy valakinek ötöt, a másiknak pedig csak egyet ad? De ha ismerjük a talentum értékét, akkor látjuk, hogy ezek nagy összegek. Számítások szerint *Julius Caesar* hadseregében egy legionáriusnak körülbelül huszonhat év alatt jött össze egytalentumnyi fizetése. A mai aranyárfolyamokat nézve pedig nagyjából tizenkilencmillió forint a talentum értéke.

Tehát láthatjuk, hogy nem „bagóról" van szó, hanem nagy értékről, olyan értékről, amely az osztója iránt tiszteletet követel. Előttünk van az adakozó Isten, akinek a javaival élni kellene. Kincseit forgatni kellene ebben a világban. Figyelem! A talentum itt nem a mai értelemben vett képességet, adottságot vagy a bennünk szunnyadó

„Nagyon együtt kell verni minden szívnek”

Beszélgetés Tamásy Évával, a clevelandi magyar evangélikus gyülekezet lelkészével

Telefonos interjút beszéltünk meg. Bár sosem találkoztunk, az első mondatoknál egyértelművé vált, hogy nem lesznek kommunikációs problémáink. Interjúalanyom egy lelkipásztori beszélgetés és egy hivatalos megbeszélés között szelíden, kedvesen mesélt. Nemcsak sikerekről, hanem a nehézségekről is. Mégis, ahogy beszélt, abból úgy tűnt, hogy rend, békesség van a szívében.

– Hogyan vezetett az útja Clevelandbe?

– 1996-ban kerültünk férjemmel Cleveland nyugati oldalának magyar gyülekezetébe. Előtte Csővár és Penc evangélikus gyülekezeteiben szolgáltunk. Adódott egy lehetőség, hogy egyéves ösztöndíjjal az Egyesült Államokba menjünk, hogy a magyar evangélikus diaszpórát gondozzuk, pásztoroljuk. Megszerettük ezt a munkát. Egyre inkább éreztük, hogy feladatunk, felelősségünk van itt. Így lett az egy évből lassan húsz.

– Mesélne egy kicsit az ottani gyülekezeti életről?

– Mielőtt bármibe belekezdenék, el kell mondanom, hogy mi mostanra az egyetlen magyarul működő gyülekezet maradtunk az Egyesült Államokban. Az elmúlt harminc évben nyolc gyülekezet szűnt meg szerte az államokban. A szórványunk is óriási: a férjem *(Tamásy Zoltán – A szerk.)* például kéthetente jár át Torontóba (!) istentiszteletet tartani. Itt is van egy maroknyi, ám igen aktív gyülekezet.

Szomorú aktualitás, hogy ebből a közösségből éppen az elmúlt hetekben távozott el az örökkévalóságba a költő-lelkész, *Simándi Ágnes.*

A gyülekezetben rendszeres alkalmaink vannak: minden hét szerdáján énekkar, csütörtökön gyermekfoglalkozás, pénteken gyermek- és felnőtt-bibilaórák, szombaton játszóház. Vasárnap 12-kor istentiszteletre várjuk a híveinket, mellyel párhuzamosan gyermekbibliakört is tartunk. A gyülekezet létszáma mintegy nyolcvan fő. Ez kimondva talán kevésnek hangzik, ugyanakkor ez egy abszolút valóságos szám: akik idetartoznak, azokról mindről tudunk, ők mind felelősséget éreznek a közösségünk iránt.

– Hol tartják az előbb felsorolt alkalmakat?

– Sajnos idén nyárra olyan helyzetbe kerültünk, hogy ki kellett mondanunk: nem tudjuk fenntartani a templomunkat és a hozzá tartozó termeket. Az épület tornya például már teljesen romos állapotban volt, mindenképpen fel kellett volna újítani. Ehhez próbáltunk pályázat útján pénzt szerezni, de nem jártunk sikerrel. Így nem maradt más választásunk, mint hogy eladjuk az ingatlant. Már vásárlónk is akadt volna, egy afrokeresztény gyülekezet, de ők végül visszakoztak, és nem vették meg a templomot. Ezért aztán még most is áruljuk, de már nem itt tartjuk az alkalmakat, hanem a clevelandi magyar református gyülekezet helyiségeiben. Hozzá kell tennem, hogy körülbelül három éve ott sincs lelkész, tehát tulajdonképpen a református gyülekezet pásztorolását is mi végezzük.

És még egy apró adalék, hogy egyértelmű legyen, nem csak mi járunk ilyen cipőben: Clevelandben a megvételre kínált templomok száma mintegy ötven. Sajnos a mienk mindemellett még egy leszakadó városrészben is van, sokan nem is mertek sötétedés után eljönni az együttlétekre. Természetesen ez sem tett jót az egyes alkalmak látogatottságának…

– Van esetleg olyan tagjuk, aki már nem is beszél magyarul, csak az ősei iránti tiszteletből tartozik a gyülekezethez?

– Olyanok, akik inkább már csak értenek, de nem igazán beszélnek magyarul, akadnak. De azért nem ez a jellemző. Aki ide jár, az éppen a magyar nyelv miatt jön. Nagyon aktív gyülekezet vagyunk egyébként. Még azt sem mondanám, hogy száz százalékban evangélikus gyökerű minden gyülekezeti tagunk. Lehet, hogy furcsán hangzik, de eredetileg a felügyelőnk is katolikus volt. Minket tehát az aktivitás köt össze, és az, hogy szeretünk itt lenni.

– Ha egyetlen szóval kellene meghatározni, hogy mi jellemzi a clevelandi gyülekezetet, mi lenne az?

– Az összetartás. Nagyon együtt kell verni minden szívnek. Mindenki érzi a felelősségét annak, hogy mi itt tulajdonképpen az „utolsó mohikánok” vagyunk. Nagy tisztelettel adózunk *Bernhardt Béla* nagytiszteletű lelkész, esperes testvérünknek, aki hihetetlen elszántsággal képviselte – és

erejéhez mérten képviseli még most is – az észak-amerikai magyar evangélikusság ügyét.

Fogyunk, ugyanakkor küldetésünk van. Továbbra is szeretnénk megtartani az évi egy chicagói ösztöndíjas helyet. Ezen a helyen most *Czutor Veronika* tanul. Ezenkívül Columbusban, Ohio államban folytathat tanulmányokat *Nagy Szabolcs.* A lehetőséggel – túl azon, hogy évente megadatik valakinek, hogy külföldön szerezzen új tapasztalatokat – jelezni szeretnénk az otthoni anyaegyházunknak is, hogy még vagyunk, még élünk.

– A szolgálatuk akkor talán túl is mutat a klasszikus gyülekezeti lelkészségen.

– Igen, mivel – mint már említettem – a mienk az egyetlen magyarul működő gyülekezet az egész Egyesült Államokban. Elsősorban a mi feladatunk összetartani az itt élő magyar evangélikusokat. Az AMEK, az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia életben tartása is a mi megbízatásunk immár, ahogy az *Erős Vár* című lap szerkesztése, kiadása is.

Sok fizikai munkával is jár a szolgálat. Minden lelkész, aki állt már olyan gyülekezet élén, ahol nem volt természetes a kiszolgáló személyzet jelenléte, tudja, hogy ez mit jelent. A templomtakarítástól a kertgondozásig mindenre gondolni kell.

De nem lehetünk elég hálásak Istennek az áldásért, amelyet napról napra megtapasztalunk. Önmagában az, hogy még megvagyunk, kegyelem. A Jézus Krisztusban nekünk adatott közösséget felbecsülhetetlen ajándékként éljük meg.

SZŰCS PETRA

---

tehetséget jelenti, hanem Isten ajándékait. Mert Istent nem az érdekli, hogy milyen sporttehetségek, zenei zsenik vagy nyelvkészséggel megáldott emberek vagyunk. Sokkal inkább az, hogy szeretetéből és bocsánatából, irgalmából miként él az ember. És az, hogy igéjével miként élünk.

Kétféle magatartásról szól a példázat: valaki vagy komolyan veszi a gazdagon adakozó Isten ajándékait, és ezért azzal élve kamatoztatni igyekszik; vagy fél az Istentől, és a félelem alkalmatlanná teszi őt arra, hogy megforgassa a világban az Istentől kapott kincseit.

S itt szeretném feleleveníteni azt a szokást, amely már Jézus korában is elterjedt volt. Hanuka ünnepén a zsidó családokban szokássá lett – a hanukagyertya meggyújtásán túl –, hogy a családfő a gyermekeinek nagyságuk szerint pénzt adjon – ezzel is példát adva a bőkezűségre – , és az ünnep alatt többször játszott a család egy régi játékot, a trenderlit. Ez a családi szerencsejáték azt jelentette, hogy minden családtag a kapott ajándékából középre helyezett egy részt – pénzt vagy édességet –, és egy pörgettyű, a trenderli segítségével a szerencse döntötte el, hogy ki miképp részesül belőlük. Nagy pimaszságnak számított, ha valaki kihúzta magát a játékból, s nem vett benne részt. Lehet, hogy a kapott ajándékai megmaradtak, de a játékból való kimaradás sértő volt a családfő és a családtagok számára.

Jézus példázata alapján mondhatjuk, hogy ő is ismerhette ezt a játékot. És példázatával azt akarja hangsúlyossá tenni, hogy Isten, a családfő egy örömteli, nagy kalandra, játékra hív bennünket az életünk során. Mindent megad hozzá, de aki egyfajta pimaszságból, félelemből vagy önzésből nem akar bekacsolódni az élete során ebbe a nagy, izgalmas játékba, az lemarad. Nem az tehát a példázat mondanivalója, hogy aki lemarad, az kimarad. Hanem éppen fordítva: aki kimarad, az lemarad.

Így már nem félelmet kelt bennem ez a példázat: hogyha nem vagyok elég ügyes, akkor nem kapok dicséretet. Hanem bátorít, hogy merjek, amíg csak tart az életem, örömmel gazdálkodni Isten javaival. A merész gazdálkodás és a lelkes buzgólkodás jutalma – eredménytől függetlenül – ugyanaz. Jézus ezt mondja: aki hisz, az üdvözül. Nincs kisebb üdvösség vagy nagyobb üdvösség. Egyszerűen az Istennel való öröm van!

Ne félj Istentől, vedd komolyan a hívását. Ne félj attól, hogy az Istentől kapott bőséges kincseidet elveszítheted. Arról egyáltalán nem szól Jézus, hogy az, aki merészen gazdálkodik Isten kincseivel, az elveszíti azokat. Ilyen nincs. Aki mer, az nyer! Aki tudja, hogy Isten ajándéka igazi, piacképes érték, az örömmel igyekszik azt kamatoztatni.

Eszünkbe juthat János apostol szava, aki arról szól levelében, hogy Jézus által bizalommal tekinthetünk az ítélet napja felé. Mert ő nem volt engedetlen gyermek, Isten szeretetét áldozatot vállalva kamatoztatta, hogy mindannyian nyerhessünk belőle, és mindannyian példát kapjunk arra, hogy milyen az igazi szeretet. S ha ő a mi urunk és testvérünk, akkor mi is az ő szeretete és Lelke által kapunk bátorságot ahhoz, hogy meglássuk, mi az életben az igazán fontos. (Ha emlékezünk, akkor csak az lehet a reményünk, hogy azok, akik előrementek, az életükben jól sáfárkodtak Isten kincseivel.)

De ma mégis az a fontos, hogy mi örömmel és reménységgel, Istentől nem félve induljunk tovább, és ha eddig nem is mertünk, ne legyünk restek, és bizalommal és Jézustól tanulva merjünk élni Isten sokféle ajándékával.

BENCE IMRE

Az igehirdetés elhangzott 2011 novemberében, örök élet vasárnapján a budavári evangélikus templomban.

HIRDETÉS

Az őszi levelek üzenete

Az idei ősz különösen szép nekem. Lehet, hogy mindig az, csak máskor én nem látok tovább a saját lakásunk falainál, így az évszakok váltakozását nagyjából csak az jelzi, hogy mikor kell bekapcsolnunk a fűtést, és a nap folyamán mikor kell fel- és leengednünk a redőnyt.

Nem így volt ez idén ősszel, amikor családommal több ízben is eljutottunk a természetbe, Magyarország több vidékére is.

Különös ellentmondás rejlik az évnek ebben a szakában. Hagyományosan ilyenkor tartunk minden olyan ünnepet, amely az elmúlásra emlékeztet. Az egyházi esztendőben is ilyenkor sorakoznak azok a vasárnapok, amelyeken valamilyen formában előretekintünk: ítélet, reménység és örök élet vasárnapjának nevezzük az evangélikus liturgiában az ádventi időszakot megelőző vasárnapokat. Természetes, hogy mindez nem véletlenül esik ilyenkorra: a természet évenként ismétlődő színjátékában az elmúlást fejezi ki az, ahogy lehullanak a levelek, és az „előadó" nyugalomba vonul.

De vajon miért is ilyen pazar ez a végjáték? Nem túlzás a *pazar* szó, amit ugyanis idén az erdőket járva megtapasztaltunk, az maga volt a csoda. Korunk divatos – *Csíkszentmihályi Mihály* pszichológus nevével fémjelzett – kifejezésével élve nem lehetett nem *flow-élményként* felfogni mindazt, amit láttunk. A színek kavalkádja, amely mégis teljes harmóniát árasztott, olyan erővel ragadott meg, hogy volt benne valami földöntúli. Sőt amikor egy fuvallatra a levelek ezerszámra kezdtek szelíden hullani az aranyló napsugarak fényében, akkor az ember tényleg arra vágyhatott egy kicsit, hogy akkor ott megálljon egy pillanatra az idő.

Az ellentmondás, hogy ebben a szomorú időszakban miért is ilyen gyönyörű a természet, valójában talán nem is akkora ellentmondás. Talán üzenetet kapunk vele: *„Ne féljetek!"* Mert erre a biztatásra nagyon is szükségünk van nekünk, a halál árnyékában, állandó szorongattatásban élő embereknek.

Fáj, hogy nagymamám, aki a leglelkesebb olvasóm volt, már nem láthatja ezeket a sorokat. Bizonyára kivágta volna az írást, és beragasztotta volna a mindenes könyvecskéjébe. Ő minden pozitív gondolatot olyan erővel szívott magába, mint ahogyan a port egy olyan porszívó, amelyet a legnagyobb teljesítményfokozatra állítottak. De bízom benne, hogy neki már nincs szüksége arra, hogy ilyesmiket olvasson. Hogy ahol ő van, ott már nem kell a biztatás. Mert nincs félelem. Csak béke és megnyugvás. Örök nyugalom.

Szűcs Petra

Hírek, kitekintés

Heiligenkreuz, Ausztria. A 13. század óta nem volt ennyi barát a heiligenkreuzi ciszterci kolostorban. A nemrég belépett nyolc fiatalemberrel együtt most kilencvenegy szerzetes alkotja a kolostori közösséget.

London, Anglia. Jelentések szerint az országban nem kevesebb mint 7240 szülői pár választotta újszülött fiúgyermekének a *Mohamed* nevet! Nyilván annak is tulajdonítható ez, hogy a nagyszámú bevándorlónál sokkal több gyermek születik, mint az őshonos lakosságnál. Második helyen az *Oliver* végzett.

Moszkva, Oroszország. *Kirill* ortodox pátriárka levelet írt *Vlagyimir Putyin* orosz és *Petro Porosenko* ukrán államelnöknek. Nyomatékosan arra kérte őket, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt a kelet-ukrajnai vérontás megszüntetéséért.

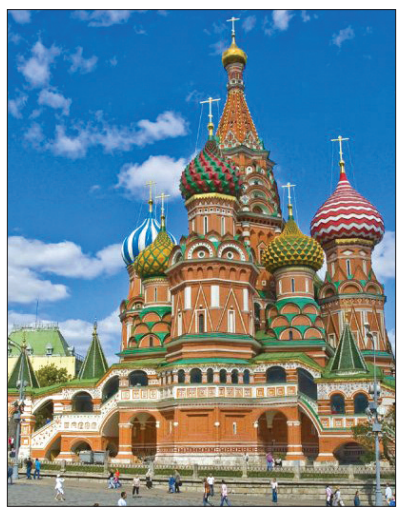

Szentpétervár, Oroszország. Újra megnövekedett az országból emigráló zsidók száma, mégpedig negyven százalékkal. Az elmúlt évben 4685-en – főleg fiatal értelmiségiek – vándoroltak ki Izraelbe. Legtöbbjük moszkvai vagy szentpétervári lakos volt. A régebbi kivándorlók inkább az idősebb generációkhoz tartoztak.

Stuttgart, Németország. Hosszú előkészület után újra megnyílt a bibliamúzeum a württembergi evangélikus egyház oktatási és művelődési központjában. Májusi megnyitása óta látogatórekordot állított fel: nemrég köszöntötték az 5555. látogatót.

Bern, Svájc. *Angela Merkel* német kancellár díszdoktori kitüntetést kapott a helyi egyetemtől. Az ünnepélyes alkalom után diákokkal beszélgetve arra a kérdésre felelt, hogy mit kell tenni Európa eliszlámosítása ellen. „Minden lehetőségünk és szabadságunk megvan ahhoz, hogy gyakoroljuk a vallásunkat. Legyen bátorságunk a nyilvánosság előtt hitünk megvallásához" – válaszolta a kitüntetett.

Drezda, Németország. Keresztény hitre tért egykori muszlimok élesen bírálták a bajor evangélikus püspököt, akit egy „muszlim fórumon" az elnökségbe választottak. Számukra ez arculcsapást jelentett, hiszen a püspöknek tudnia kellene, hogy az iszlám hitetlennek, ezért meghódítandónak tekinti mindazokat, akik nem hozzá tartoznak. Ezen semmiféle fórum nem változtat.

Salzburg, Ausztria. Hitvalló keresztény – protestáns, ortodox és római katolikus – közösségek nemzetközi konferenciát rendeztek a városban. A résztvevők megdöbbenve vették tudomásul, hogy Németországban már százkilencven egyetemi professzori állás van a „genderideológia" oktatására és terjesztésére. Ünnepi nyilatkozatban ítélték el ennek az ideológiának a családrombolását. „A genderizmus emberképe teljesen ellentmond mind a Biblia tanításának, mind pedig az elfogulatlan tudományok szemléletének." Egyszerűen tévtanítás az, ha azt állítják, hogy a férfi és a női nem mellé még egy vagy több újabb nemet kellene kreálni.

Damaszkusz, Szíria. *III. Gregoriosz* antiókhiai püspök felhívással fordult a szír, libanoni és iraki keresztény ifjúsághoz, hogy ne vándoroljon ki nyugatra. „Minden szenvedés ellenére mégis maradjatok! Legyetek türelemmel! Ne hagyjátok el egyházatokat, hazátokat!" – áll a kiáltványban. Becslések szerint már csaknem félmillió szír keresztény menekült el hazájából.

Liebenzell, Németország. A Magyarországon is ismert Liebenzelli Misszió nemrég rendezte meg éves, ünnepi konferenciáját négy és fél ezer látogatóval. Témája a menekültek között végzendő munka volt. Vendégként szerepelt *Ramez Atallah,* az egyiptomi bibliatársulat vezetője. A missziói munkatársak számot adtak munkájukról; kétszázharminc liebenzelli misszionárius dolgozik huszonöt országban.

Canberra, Ausztrália. Az ausztrál miniszterelnök a nácizmussal hasonlította össze az Iszlám Állam nevű radikális szervezetet. Romboló harcát „a halál kultuszának" nevezte, amely túltesz az ókori világ minden barbarizmusán. Ellene az egész világnak össze kellene fognia, ha az emberiség túl akar élni.

Dortmund, Németország. A 2019-ben a városban rendezendő harminchetedik Kirchentag (protestáns egyházi napok) anyagi fedezetére 720 ezer eurót szavazott meg a város tanácsa. Ez az első „szerény" hozzájárulás, mert a rendezvényt 19 millió euróból kívánják finanszírozni.

Vatikánváros. Az eritreai Asmara püspökséget érsekségi rangra emelte a római pápa. Az itt szolgálók ezután pátriárkáknak vagy metropolitáknak nevezhetik magukat. Az új érsekséghez százhatvan hívő tartozik.

Luxemburg. A hagyományosan római katolikus országban nagy változás történt. Az állam és az egyház teljes elválasztásáról döntöttek. Ennek egyik következménye az egyházak állami támogatásának gyökeres csökkentése. A nagyhercegség eddig 26 millió euróval támogatta az egyházak munkáját. Ezt most 8 millióra faragták le. Ebből 6,7 milliót kap a római katolikus, 450 ezret a protestáns egyház, s az anglikánok, ortodoxok és zsidók is ennek megfelelően kevesebbet. Ezzel szemben a muszlim közösségek – amelyekről eddig nem volt szó – ugyanannyit kapnak, mint a protestáns egyház!

Róma, Olaszország. *Ferenc* pápa bocsánatot kért a valdensektől a múltban őket ért üldöztetések és szenvedések miatt. A bocsánatkérést belső megindultsággal és kellő tisztelettel vették tudomásul. A valdens egyház zsinatának néhány tagja azonban nyilatkozatban közölte, hogy a bocsánatkérést „nem fogadhatják el azok nevében, akik vérükkel és sok szenvedéssel fizettek evangéliumi hitükért". Ugyanakkor méltányolják a pápa törekvését az egyházaik közötti kapcsolatok kiépítésére.

Berlin, Németország. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint – a mostani nagy bevándorlási hullám előtt – 16 millió bevándorló élt az országban. Az európai országok közül Lengyelországból, Romániából és Olaszországból jöttek a legtöbben. Az Európán kívüliek között a kínaiak, szírek és indiaiak állnak az élen. A 2011 óta bevándoroltak negyvennégy százalékának van felsőfokú végzettsége, ellenben huszonnyolc százalékuk sosem járt iskolába, sőt analfabéta.

Róma, Olaszország. A Legfelső Bíróság döntése értelmében az országban működő magániskolákat a jövőben megadóztatják. A testület azzal indokolta döntését, hogy mivel ezek az iskolák tandíjat szednek be, „kereskedelmi vállalkozásoknak" kell tekinteni őket. A római katolikus püspökök konferenciája élesen bírálta a döntést, hiszen az ország tizenháromezer magániskolájának óriási többségét egyházak működtetik.

Kijev, Ukrajna. A görögkatolikus egyház érseke, *Szvjatoszlav Sevcsuk* felhívással fordult a közvéleményhez. Ebben azt javasolja, hogy ágyúkból és páncélosokból öntsenek békeharangokat. A magyarokat kellene ebben utánozni – hangoztatta az érsek.

Chur, Svájc. *Vitus Huonder* római katolikus püspök a rendőrség védelmét kérte, mert ismeretlenek ismét a meggyilkolásával fenyegették meg a homoszexualitásról elmondott nyilatkozata miatt. A „leghatásosabb" fenyegetést egy névtelen levél tartalmazta, amelyhez pisztolygolyót is mellékeltek.

Betlehem, Palesztina. Világszerte tiltakozást váltott ki az izraeliek betonfal-építési terve a Cremisan völgyben. A nyolcméteresre tervezett fal ötvennyolc palesztin családnak vágja el az útját a saját szántóföldjéhez. Ennek ellenére megindult az építkezés, sok olajfát már kivágtak, hogy legyen helye a falnak.

München, Németország. A Bajor Evangélikus Egyház 2016 végéig száz lakást készül építeni menekültek számára. *Heinrich Bedford-Strohm* püspök idén és jövőre is tíz-tízmillió eurót szándékozik kérni a zsinattól erre a célra.

Homs, Szíria. Az Iszlám Állam nevű terrorszervezet augusztusban kétszázötven keresztényt hurcolt el a városból. A százezer lelket számláló Németországi Szír Ortodox Egyház érseke, *Philoxenus Mattias Nayis* az Egyesült Nemzetek Szervezetét kérte, hogy vessen véget ezeknek a borzalmaknak. Az elhurcoltak sorsáról nincs hír.

Torgau, Németország. *Luther és a fejedelmek* címmel kiállítás nyílt, amely bemutatja a 16. századi német fejedelmek reakcióját és hatását a reformációra. *Luther* állítólag negyvenszer járt ebben a városkában, 1544-ben pedig ő maga szentelte fel a hartensteini kápolnát. Torgauban lakott *George Spalatin* is, akinek jelentős szerepe volt Luther reformátorrá válásában.

Bretten, Németország. Ebben a badeni városkában született *Philipp Melanchthon, Luther* munkatársa és legjobb barátja. Az Európai Protestáns Egyházak Szövetségének döntése értelmében a továbbiakban a település a „reformáció városának" nevezheti magát.

Taizé, Franciaország. Hetvenötödik születésnapját ünnepelte a világhírre szert tett protestáns szerzetesi közösség hétszáz, nagyobbrészt harminc éven aluli látogatóval. Mint mindig, most is nagy szerepet játszott a kedvelt közös éneklés. A közösség énekeskönyvében ötvenegy, sokszor egzotikus nyelvű ének található. „A katolikusok túlságosan protestánsnak, a protestánsok túlságosan katolikusnak tartanak bennünket. Ez tehát azt jelenti, hogy jó úton járunk" – nyilatkozta az egyik rendtag.

Összeállította: G. I.

ÚTITÁRS

Magyar evangéliumi lap
Megjelenik hatszor egy évben

Kiadja a Magyarországi Evangélikus Egyház
1085 Budapest, Üllői út 24.
(telefon: +36-1/338-2302)

Felelős kiadó: Végh Szabolcs Maek-titkár
Felelős szerkesztő, megrendelés, információ: Szűcs Petra
(telefon: +36-20/824-8854, e-mail: petra.szucs78@gmail.com)

Maek
Magyar Evangélikus Konferencia